

Izboljšanje pogojev menjave ni dvignilo industrijske proizvodnje

20. in 21. teden leta 2023

Gospodarska rast v Sloveniji je ohranila podobno dinamiko kot v predhodnem četrletju, kar je bilo povezano z visoko rastjo v storitvenih sektorjih (turizem in gostinstva izrazito izstopata) in gradbeništvu, kar je prikrilo padce v industriji. Gospodarsko razpoloženje v Sloveniji je v maju ostalo precej podobno kot v aprilu. Ponovna rast kitajskega gospodarstva ni prispevala k rasti cen surovin, energentov in večanju povpraševanja po evropskem blagu, ker je trašenje usmerjeno predvsem v domače storitve. Nižje cene energentov ugodno vplivajo na tekoči račun plačilne bilance v Sloveniji in tudi Evropi, kar je predvsem povezano z nižjimi cenami zemeljskega plina ter tudi drugih energentov. Vseeno pa navedene pocenitve niso vplivale na dvig industrijske proizvodnje, saj podjetja znižujejo svoje zaloge tako zaradi manjših nakupov izdelkov s strani potrošnikov kot zaradi vse dražjega financiranja zalog. 3-mesečni Euribor je že blizu 3,5 %.

Cene ladijskih prevozov vedno nižje

Hitrejša gospodarska rast na Kitajskem ni prinesla stabilizacije **cen ladijskih prevozov**, ki so se v zadnjem tednu (do 25. maja) znižale še za 2 %, glede na leto prej pa so bile nižje za 78 %. **Povprečna cena najema standardnega kontejnerja** je znašala 1.860 USD, kar je bilo za 830 USD manj od 10-letnega povprečja. Zelo visok je bil tedenski padec cen prevoza na razdalji Rotterdam-New York, kjer se je cena znižala za desetino na 3.970 USD. Med Šanghajem in New Yorkom je cena upadla za 2 % na 2.760 USD. To odraža šibkejšo povpraševanje ameriških gospodinjstev in podjetij po strojih in drugih proizvodih iz Evrope in Azije. Cena prevoza med Šanghajem in Genovo je upadla na 2.170 USD, med Šanghajem in Rotterdamom pa na 1.530 USD. Cena prevoza med New Yorkom in Rotterdamom (izvoz ZDA v Evropo) je zrastle na sicer še vedno nizkih 844 USD. V kolikor bi se povečala konkurenčnost izdelkov iz ZDA na evropskem trgu (tistih, ki se jih da prepeljati v kontejnerjih), bi pričakovali znižanje visoke cenovne razlike pri prevozu med obema ključnimi destinacijama (New York in Rotterdam).

Majski podatki o svetovni trgovini z blagom kažejo, da se je **izvoz na tuje trge med večjimi evropskimi državami** najbolj okreplil na Švedskem, v Franciji in na Hrvaškem, upadel pa je na Norveškem, Finskem, v Grčiji, Bolgariji in Združenem kraljestvu. Tudi v Sloveniji je bil zabeležen padec. **Uvoz** je na drugi strani najbolj upadel na Švedskem, Poljskem ter Madžarskem. Prve ocene o junijski dinamiki so na voljo, ker odražajo poti ladij, ki so že odrinile iz ciljnih pristanišč. Ti podatki kažejo na veliko rast izvoza blaga Rusije in delno Kitajske ter večji padec v Franciji in na Poljskem. V Kanadi, ZDA in v Braziliji naj bi se izvoz prav tako znižal. Na uvozni strani je bil prisoten velik padec v Španiji, Franciji in Italiji, kar po naši oceni odraža oz. pojasnjuje šibko dinamiko v teh industrijah in tudi večjo usmerjenost potrošnikov v storitve in manj v blago oz. izdelke. Vir: Drewry Supply Chain Advisors, Kiel Trade Indicator

Spodobna rast Slovenije v 1. četrletju in tehnična recesija v Nemčiji

V 1. četrletju se je **BDP v EU-27** povečal za 0,2 %, po 0,1-odstotnem padcu v zadnjem četrletju 2022. V tehnično recesijo (padec BDP dve zaporedni četrletju) sta po reviziji podatkov padli Nemčija (-0,5 % v Q4 2022 in -0,3 % v Q1 2023) in Litva (-0,5 % v Q4 2022 in -3,0 % v Q1 2023). Padec v Nemčiji je bil sorazmerno majhen in odraža nižjo industrijsko proizvodnjo, ki je bila posledica energetske krize in ukrepov, ki so omejevali porabo zemeljskega plina. V Sloveniji je bila rast sorazmerno visoka v obeh zadnjih četrletjih (0,7 % v Q4 in 0,6 % v Q1 2023). Sorazmerno visoka je bila rast na Portugalskem (+1,6 %) in na Finskem (+1,1 % sicer po tehnični recesiji v predhodnih dveh četrletjih). Podrobni podatki po izdatkovni metodi BDP, ki bi pojasnili prispevek k razliki med državami, še niso na voljo za glavnino držav. Prav tako za 8 držav še ni dosegljivih podatkov o spremembi BDP v 1. četrletju, ki bi bili prilagojeni za sezono in koledar. Vir: Statistični urad RS

Padec zalog ključen za relativno zmerno rast slovenskega BDP v začetku leta

Podrobnejši vpogled v dinamiko gibanja **slovenskega BDP v 1. četrletju** (+0,6 % glede na Q4 2022) kaže, da se je zaradi boljših pogojev menjave, ki so posledica nižjih cen energentov in surovin, gospodarska rast ohranila na podobnem nivoju kot v predhodnem četrletju (+0,7 %). Drugo zaporedno četrletje je upadel obseg uvoza blaga (tokrat za 2,4 %, po 4,1-odstotnem padcu v Q4 2022), medtem ko je obseg izvoza celo zmerno porasel (+0,6 %), po sicer po velikem padcu v Q4 (-4,9 %). To odraža predvsem manjše potrebe po uvozu blaga za izvoz, nižjo rast potrošnje blaga kot tudi nižje zaloge. Padec zalog (-290 mio EUR) je bil ključen za nizko rast BDP. To je tudi posledica boljše dobavljivosti polizdelkov in surovin, kar distributerje in trgovce ter industrijo demotivira k oblikovanju preseženih zalog, katerih strošek financiranja se je ob tem prav tako povečal. 3-mesečni Euribor se je konec maja pričakovano že povečal na 3,5 %. Rast izvoza storitev (+3,5 %) je bila po nenavadnem padcu v Q4 2022 (-3,6 %) pričakovana in odraža predvsem krepitve izvoza storitev potovanj (potrošnja tujcev v Sloveniji) in izvoza storitev,

povezanih z trgovino. Bruto investicije v osnovna sredstva so se okrepile (+3,0 %), kar je bilo posledica tako visoke rasti gradnje stanovanj (+3 %), drugih zgradb in objektov (+6,6 %), transportne opreme (+3,2 %; tovornjaki in drug gospodarski promet) in proizvodov intelektualne lastnine (+3,0 %). Investicije v druge opremo in stroje (kar ni transportna oprema) se presenetljivo niso povečale po visokem padcu v Q4 2022 (-5,7 %), kar nas je presenetilo, saj pomanjkanje zaposlenih dviguje naklonjenost podjetjem prav k takšnim vlaganjem. Potrošnja gospodinjstev je bila višja za 0,4 %, od tega je bila pri trajnih proizvodih nižja za 2,5 %, pri drugih proizvodih pa je bila višja za 1,5 %. Potrošnja države je beležila nizko, 0,3-odstotno rast. Na letni ravni je bil BDP v Q1 2023 realno višji za 0,7 %, od tega je bil izvoz blaga na podobnem nivoju, izvoz storitev je bil višji za 8 %, bruto investicij za 7 % in gospodinjstev za 2 % (od tega trajnih za 9 % višja in drugih proizvodov za 1 %). Potrošnja države je bila za prav za toliko (-2 %) nižja. Vir: Statistični urad RS

Izboljšanje na tekočem računu plačilne bilance pozitivno presenečenje

Tekoči račun plačilne bilance Slovenije je bil v 1. četrletju spet v presežku (780 mio EUR) ter je bil najvišji po 1. četrletju 2021. K temu je najbolj prispeval presežek pri blagu (240 mio EUR), ki je bil povezan z rastjo izvoza (+9 %) in precej nižjo rastjo uvoza (+1 %). Visok je bil tudi presežek pri storitvah (790 mio EUR), ki bil denimo višji kot pred letom dni (590 mio EUR) in pred dvema letoma (460 mio EUR). Izvoz storitev je bil višji za 16 %, uvoz pa za 9 %. K rasti izvoza so predvsem prispevale storitve potovanj, ostale poslovne storitve in transportne storitve. Primarni dohodki so beležili za 9 % nižji primanjkljaj kot pred letom dni (-148 mio EUR), k čemer so prispevali višji prejemki od dohodkov od kapitala (+33 %). Izdatki od dohodkov od kapitala (izplačila dobičkov v tujino) so bili višji za 8 %. Primanjkljaj je bil nižji tudi pri sekundarnih dohodkih (-104 mio EUR; -23 %), kar je prav tako vplivalo na izboljšanje tekočega računa plačilne bilance. Vir: Banka Slovenije

Visoka rast lizinskih poslov in upočasnjena bančnih posojil

Marčevski podatki o poslovanju bank v Sloveniji kažejo, da se posojilna dinamika v nebančnem sektorju upočasnjuje, saj je še decembra znašala 10 %, v marcu pa je upadla na 3,6 %. Predvsem se je rast znižala pri nefinančnih družbah (s 13 % na 5 % v tem obdobju) kot tudi pri stanovanjskih posojilih (iz 10 % na 7 %). Zmerno se je rast okrepila le pri potrošniških posojilih (s 1 % na 2,5 %). Na drugi strani je ostala visoka rast lizinskih poslov, ki je bil v enem letu višji za 11 %, od tega pri nefinančnih družbah za 12 % in pri gospodinjstvih za 10 %. Pri družbah je izstopala rast lizinga v trgovini in strokovnih ter drugih dejavnostih.

Delež zamud pri odplačevanju posojil, ki je bil višji od 90 dni, se je ohranil pri 0,7 % glavnice vseh posojil, kar je zgodovinsko eden od najnižjih deležev. Pri rasti vlog je bila marčevska rast pri podjetjih (7 %) nekoliko višja kot v februarju, visoka je bila tudi pri vlogah gospodinjstev (+7,7 %) oziroma najvišja v zadnjem letu in pol. V 1. četrletju so banke ustvarila 12 % ROE, neto obrestno maržo (1,9 %) pa so povečale na nivo iz leta 2016. Višje posojilne obrestne mere in precej manjša rast obresti na vloge sta pripomogli k nastali razliki, ki se odraža v višanju obrestne marže. Likvidnost slovenskih bank ostaja visoka, saj je količnik likvidnostnega kritija znašal 314 %. V marcu so se obrestne mere na posojila podjetjem z variabilno obrestno mero povečale na 4 do 5 %, pri fiksni obrestni meri pa na 5 do 6 %.

Nenavadno velik padec industrijske proizvodnje v marcu, povezan z beleženjem statistike patentov na Irskem

Marčevski podatki o industrijski proizvodnji v EU-27 so bili presenetljivo slabi, saj je ta glede na februar upadla za 3,6 % (prilagojeno za sezono in koledar). Predvsem se je zmanjšala proizvodnja strojev in naprav (-13 %), medtem ko je proizvodnja polproizvodov upadla za 1,6 %, netrajnih potrošniških dobrin za 1,3 % in energentov za 1 %. Povečala se je le proizvodnja potrošniških dobrin, ki je zrasla za 2 %. Pri teh podatkih moramo biti previdni, saj je bil padec najvišji na Irskem (-26 %) in odraža aktivnosti, povezane z dinamiko patentov v industrijah v drugih državah. Na Švedskem je bil padec 3,9-odstoten, v Nemčiji 3-odstoten. Finska, Slovenija, Češka in Slovaške so na drugi strani beležile rast med 1,7 in 3 %.

Ker so podatki o industrijski proizvodnji precej volatilni, kljub temu, da govorimo o prilagojenosti za sezono in koledar, je smiselna analiza podatkov na nivoju četrletja ter jih primerjati z istim četrletjem pred enim letom. Ti podatki kažejo, da je bil **obseg industrijske proizvodnje v EU-27 v Q1 2023 medletno** višji za 1,5 % (4 % v Q4 2022), v Sloveniji pa je bil denimo nižji za 5,8 % v Q4 2022 in za 4,6 % v Q1 2023. V kolikor upoštevamo le predelovalne dejavnosti (rudarska nesreča je vplivala na nižjo proizvodnjo v Teš-u) je tudi ta dinamika pokazala, da je bil obseg v Sloveniji nižji (-1,9 % v Q4 2022 in -0,4 % v Q1 2023). V EU-27 je bil v tem obdobju višji za 4 % oziroma 1,5 %. V Q1 2023 je v Sloveniji izstopala precej slabša dinamika v sektorju proizvodnje vozil (-20 o. t.), električne opreme in pohištva (-9 o. t. oba), papirne industrije (-7 o. t.) in oblačil (-5 o. t.). Vir: Statistični urad RS

Marčevska dinamika gradbenih del upadla zaradi Nemčije

Podobno kot za industrijo, so bili na ravni **EU-27** v mesecu marcu šibki podatki tudi za gradbeništvo. **Obseg gradbenih del** se je glede na februar znižal za 1,9 %, po sicer dveh zaporednih mesečni rasteh (+3,3 % v januarju in +1,4 % v februarju). Padeč je bil prisoten tako pri inženirskih objektih (-2,3 %) kot v stanovanjski gradnji (-1,8 %). Krčenje je bilo izrazito v Avstriji in na Slovaškem, kjer je obseg gradbenih del upadel za desetino. Največji vpliv na padeč je sicer imela Nemčija, kjer se je obseg znižal za 5 %. V Italiji je bil obseg nespremenjen od decembrskih, sicer visokih nivojev, v Franciji in Španija pa je bil padeč blizu 1 %. V Sloveniji je bila rast visoka (+3 %) oz. druga najvišja (Romunija: +4 %). V 1. četrletju je bila realna rast gradbenih del v Sloveniji 24-odstotna in podobna po vseh tipih gradbenih del. Marčevska medletna rast je rast iz predhodnih dveh mesecev leta le še pospešila. Vir: Eurostat, Statistični urad RS

Pri strojih in napravah je EU-27 okrepila svoj izvoz

V marcu je **EU-27** tako kot v februarju (5 mrd EUR) zopet beležila presežek v **trgovinski menjavi s svetom** (25 mrd EUR, marec 2022: 29 mrd EUR primanjkljaja), kar je bilo posledica večjega znižanja vrednosti uvoza (-13 %) ob hkratni rasti vrednosti izvoza (+9 %), kar je bilo pretežno posledica padca cen energentov, kjer je EU-27 tradicionalno neto uvoznik.

V 1. četrletju je bil **izvoz območja EU-27 na tretje trge** (izven EU-27) višji za 9 % in uvoz nižji za 3 %. Primanjkljaj se je v enem letu skrčil s 84 na 10 mrd EUR. Med državami članicami EU-27 se je trgovinska menjava povečala za 7 %. Pri tem se je primanjkljaj pri primarnem blagu z nečlanicami EU-27 zmanjšal s 109 na 129 mrd EUR (za 20 mrd EUR), kar je bilo predvsem posledica znižanja primanjkljaja pri energentih (za 16 mrd EUR). Pri hrani in pijači se je presežek EU-27 povečal za 2 mrd EUR, pri surovinah pa je upadel za toliko. Povečal se je presežek pri proizvedenem blagu (iz 49 na 97 mrd EUR), kar pa je bilo posledica višje rasti izvoza proizvedenega blaga (+10 %) in stagnacije uvoza. Za šestino se je povečal izvoz strojev in naprav, medtem ko se je uvoz povečal manj, za desetino. Presežek v menjavi s stroji in napravami se je povečal s 28 na 45 mrd EUR. Pri kemičnih izdelkih je bila rast izvoza (+4 %) pozitivna, uvoza pa negativna (-4 %), s čimer se je presežek povečal s 47 na 55 mrd EUR. Sem spadajo tudi zdravila in cepiva. Pri drugem proizvedenem blagu pa je izvoza porasel za 5 %, uvoz pa se je znižal za desetino.

Med **glavnimi trgovinskimi partnericami** se je zmanjšal presežek z ZDA (s 40 na 36 mrd EUR), kar je bilo predvsem posledica višje rasti uvoza (+15 %) od izvoza (+6 %). Uvoz iz Kitajske je upadel (-11 %) in rast izvoza je ostala skromna (+3 %), kar je znižalo primanjkljaj s Kitajsko s 92 na 75 mrd EUR. Presežek z ZK se je rahlo povečal (s 32 na 37 mrd EUR), pri čemer je rast izvoza (+10 %) bila višja od rasti uvoza (+8 %). S Švico se je presežek podvojil (s 7 na 15 mrd EUR), predvsem zaradi višje rasti izvoza (+13 %) in padca uvoza (-7 %). Vir: Eurostat

Madžarska rekorderka v rasti cen v EU-27

Znani so **dokončni aprilski podatki o inflaciji v EU-27 in območju evra**, ki kažejo, da je bila mesečna rast cen v obeh območjih pri 0,6 %, na letni ravni pa je bila rast v EU-27 (8,1 %) višja kot v območju evra (+7 %). Mesečna sprememba cen je bila med državami zelo različna, saj so v nekaterih državah prenehali veljati ukrepi za zaježitev cen.

Najvišje letne rasti cen so beležile države brez evra, to so Madžarska (+25 %), Latvija (+15 %) in Češka (+14 %). Na drugi strani je bila rast najnižja v Luksemburgu (+2,7 %), Belgiji (+3,3 %) in v Španiji (+3,8 %). Med državami, ki so imele evro, je bila rast cen najvišja na Slovaškem (+14 %), v Sloveniji pa je bila pri 9,2 % (metodologija HICP, ki meri cene znotraj države – princip teritorialnosti, ki ni enak principu porabe prebivalstva). Vir: Eurostat

Dobavljivost surovin in materialov na dolgoročnem povprečju

Prvič po juniju 2020 ima **svetovna proizvodna veriga** presežne kapacitete, kar je posledica nižje rasti povpraševanja po izdelkih v zadnjih 10-ih mesecih, zniževanja zalog pri distributerjih in višjih obrestnih mer. Povpraševanje po surovinah, materialih in polproizvodih je bilo sicer aprila še vedno višje od doseženega dna v decembru 2022. Pomanjkanja materialov je bilo najnižje po septembru 2020. Nizko je bilo predvsem pri kovinah in kemičnih izdelkih, še vedno pa je podpovprečna dosegljivost polprevodnikov in električnih vezij oz. elektronskih polizdelkov. Pomanjkanje zaposlenih ne vpliva pomembno na dobavljivost polproizvodov. Odprtje Kitajske je vzpostavilo tudi bolj učinkovito dobavljivost izdelkov iz te države. Vir: GEP, S&P Global

Storitvena inflacija spodbujena z obnašanjem potrošnikov

Sestavljeni PMI v območju evra se je v maju po aprilskem povečanju zopet znižal, in sicer na vrednost 53,3, kar je bila podobna vrednost v kot v zadnjih treh mesecih. Pri tem se je optimizem v storitvah nekoliko znižal (s 56,2 na 55,9), medtem ko se je v

proizvodnji znižal na 44,6, kar je bila celo najnižja vrednost v zadnjih treh letih. Nazadnje smo bili takšni razliki priča v januarju 2009. Tudi **indeks tekoče proizvodnje** je bil nizek, pri 46,3, kar pomeni, da je bila majska proizvodnja nižja od aprilske. Visoka rast povpraševanja po storitvah spodbuja rast cen in omogoča tudi rast plač. V predelovalnih dejavnostih se prodajne cene prvič po septembru 2020 celo znižujejo. Nova naročila so se v storitvenem sektorju povečala še peti zaporedni mesec (rast se sicer upočasnjuje), medtem ko se v predelovalnih dejavnostih še vedno močno znižujejo. Zgolj visoka zaloga naročil v predelovalnih dejavnostih, ki se sicer pospešeno znižuje, vpliva na ohranitev podobnih nivojev proizvodnje kot lani. Zaposlenost se sicer povečuje v obeh sektorjih, vendar precej hitreje v storitvenem. Optimizem o prihodnjem poslovanju se je znižal, predvsem zato, ker je skrb zaradi energetske krize zamenjala skrb zaradi nizkega povpraševanja kupcev in višjih obrestnih mer.

Avstrijski proizvodni MI se je v maju znižal na najnižjo vrednost po aprilu 2020 (39,7), kar nakazuje na padec proizvodnje v prihodnjih mesecih. Podjetja so čutila pritiske na zniževanje prodajnih cen in so zaradi zalog neprodanih proizvodov že pričele nuditi količinske popuste. Trinajsti zaporedni mesec so se nova naročila znižala. Avstrijska proizvodnja podjetja so zniževala nakupe surovin in polproizvodov, ker se je dobavljivost izboljšala, prav tako pa ocenjujejo, da bodo kmalu deležna ugodnejših nabavnih cen v prihodnjih mesecih. Vir: S&P Global

V Združenem kraljestvu razmere podobne kot v EU-27

V **Združenem kraljestvu** se je **sestavljani PMI** nekoliko znižal (na 53,9), kar je bilo posledica rahlo znižanega optimizma v storitvah (55,1) in večanja pesimizma v industriji (46,9). Vir: S&P Global

Bližina Kitajski je dvignila optimizem na Japonskem

Japonska je kot gospodarstvo bolj vezana na Kitajsko kot je Evropa, kar pojasni tudi rast v **proizvodnem PMI** (iz 47,9 na 51,9). V **storitvenem sektorju** se je optimizem povečal s 55,4 na 56,3. **Sestavljeni PMI** se je povečal s 52,9 na 54,9. Nova naročila v japonski proizvodnji so se povečala. Vir: au Jibun Bank

Poslovni optimizem v ZDA višji kot v Evropi, naklonjenost storitvam pa podobno visoka

V **ZDA** se je **sestavljani PMI** v maju ponovno krepko povečal (v aprilu s 52,3 na 53,4 in tokrat na 54,5), s čimer je dosegel najvišjo vrednost v zadnjih 13-ih mesecih. V **storitvah** je zrasel s 53,6 na 55,1, znižal pa se je v **predelovalnih dejavnostih** (s 50,2 na 48,5), kar dokazuje medsebojno povezanost tega sektorja med Evropo in ZDA. **Tekoči proizvodni PMI** je znašal 51, kar pomeni, da se proizvodnja še vedno zmerno povečuje. V ameriški proizvodnji so šele v maju beležili prvi padec vhodnih cen v zadnjih treh letih, medtem ko se proizvodne cene še vedno zmerno povečujejo. Pri tem moramo imeti v mislih, da so se zadnje v Evropi povečale bolj, predvsem zaradi energetske krize. Optimizem v storitvah je dosegel najvišjo vrednost v zadnjem letu dni. Vir: S&P Global

Kazalniki transporta kažejo rast turizma in šibkosti v proizvodnji in potrošnji blaga

V marcu se je okrepila **prodaja novih vozil** v Sloveniji, kar se odraža prek rasti prvič registriranih novih vozil. Medletno je bila višja za 16 % (v 1. četrletju za 7 %). Padec industrijske proizvodnje v predelovalnih dejavnosti in nižja rast potrošnje blaga ali celo padec sta vplivala na nižje število **tovornih vozil, ki so prečkali cestne mejne prehode**, ki je bilo v 1. četrletju medletno nižji za 3 %. Povsem nasprotno je bilo pri osebnih vozil, ki odražajo turistične trende. Tu je bila rast pri 22 %. Podobno je močno zrasel potniški železniški promet (+28 % več potniških kilometrov ob 14-odstotni rasti števila potnikov), še bolj pa letalski (60 % več potnikov). V pristaniškem prometu je bilo prepeljanega za 4 % manj blaga. Vir: Statistični urad RS

Število delovno aktivnih spet nad 930 tisoč

V marcu je bilo v Sloveniji približno 931.400 **delovno aktivnih oseb**, od tega nekaj več kot 832.000 zaposlenih in približno 99.400 samozaposlenih. Najvišje je bilo sicer decembra (935 tisoč), vendar je običajno, da se januarja zniža in se v kasnejših mesecih spet okrepi. V primerjavi s prejšnjim mesecem je bilo število delovno aktivnih večje za okoli 2.600 oseb oziroma za 0,3 %. Število zaposlenih se je povečalo za nekaj več kot 2.100 oseb ali za 0,3 %, število samozaposlenih pa za nekaj več kot 400 ali za 0,4 %. Število delovno aktivnih se je v primerjavi s preteklim mesecem najbolj povečalo v predelovalnih dejavnostih, in sicer za okoli 600 oseb (ali za 0,3 %), ter v gradbeništvu, in sicer za nekaj več kot 400 oseb (ali za 0,6 %). Najbolj se je zmanjšalo v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, in sicer za okoli 150 oseb oziroma za 0,4 %. Vir: Statistični urad RS

Rast cen v poslovanju z nepremičninami odraža višje cene energentov

Cene storitev pri proizvajalcih v Sloveniji so se v 1. četrtnetu na četrtnetni ravni zvišale za 3,1 % (v zadnjem četrtnetu 2022 za 0,5 %), kar je bilo še enkrat več od naše ocene. Najbolj so se dvignile v poslovanju z nepremičninami (za 7,6 %; stroški ogrevanja), sledile so druge raznovrstne poslovne dejavnosti (za 4,9 %). Storitve v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih so se podražile za 4,4 %, v prometu in skladiščenju za 2,2 %, v gostinstvu za 1,9 % ter v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih za 1,3 %. V primerjavi s 1. četrtnetjem prejšnjega leta so bile cene storitev višje za 9,0 %. Vir: Statistični urad RS

Število izdanih gradbenih dovoljenj za stavbe pričakovano nižje

Dinamika izdanih gradbenih dovoljenj za stavbe v Sloveniji se od februarja naprej dinamično znižuje, kar niti ni presenečenje glede na zelo visoko izhodišče iz lanskega leta. Vpliv te dinamike bo prispeval k upočasnjevanju stavbne gradnje predvsem v drugi polovici leta, ker so vsaj podatki o gradbenih delih v 1. četrtnetu še zelo dobri. V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo izdanih za šestino manj gradbenih dovoljenj za stavbe (predvidena površina je nižja za 15 %), od tega za 24 % manj pri stanovanjskih stavbah (po površini je padec 12-odstoten, kar pomeni, da je povprečna stanovanja stavba večja) in za desetino manj pri nestanovanjskih (17-odstoten padec, v kolikor merjeno po površini; povprečna nestanovanjska stavba je manjša). Vir: Statistični urad RS

Znatno umirjanje rasti cen v industriji

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih v Sloveniji (vključuje njihove prodajne cene brez DDV, ki jih zaračunajo kupcem naprej v verigi-podjetjem) so se v aprilu po marčevski stagnaciji znižale za 0,4 %, kar je bilo vnovič povezano predvsem s padcem cen energentov (-3,7 %). Surovine so se neznatno pocenile (-0,3 %). Cene proizvodov za investicije (stroji ipd.) so se pocenile za 0,2 %, kar je prav toliko, kot so v marcu upadle. Cene proizvodov za široko porabo, ki so pomemben element, ki oblikuje potrošniške cene, so še vedno naraščale, vendar tokrat le za 0,2 %. Merjeno po dejavnosti podjetij, so aprilske cene najbolj porasle v rudarstvu, in sicer za 1,5 %. V oskrbi z električno energijo so padle za 1,5 %, v predelovalnih dejavnosti pa so za 1,5 %. Po visoki marčevski rasti v oskrbi z vodo (+3,9 %), se te cene v aprilu niso spremenile.

Glede na začetek leta so bile cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih višje za 2,4 %, pri čemer so bile cene energentov višje za desetino, surovin za 1,3 %, proizvodov za investicije in široko porabo pa za 2,3 do 2,5 %. Merjeno po dejavnostih so bile cene v predelovalnih dejavnostih višje le za 1,4 %. Vir: Statistični urad RS

Bruto plače za 1. četrtnetje 2023 za desetino višje kot lani

Povprečna rast marčevske bruto plače v Sloveniji, ki je bila izplačana v aprilu, je bila (+9,2 %) nekoliko nižja kot v predhodnih dveh mesecih (+11,1 %), kar je bilo povezano s številom delovnih dni v posameznem mesecu let 2022 in 2023. Za prve tri mesece je bila tako višja za dobrih 10 %, od tega v sektorju država za 8,4 % in v zasebnem za 11 %. Dinamika neto plač je bila nekoliko višja zaradi ugodnega vpliva spremembe zakona o dohodnini. Tako je rast neto plače prehitela rast bruto plače za okoli 1 odstotni točko. Vir: Statistični urad RS

Neznatne spremembe v majskem gospodarskem razpoloženju v Sloveniji

Zaupanje potrošnikov v Sloveniji je v maju ostalo nespremenjeno glede na april, v primerjavi z obdobjem pred enim letom pa je bilo višje za 2 o. t. Glede na dolgoletno povprečje je bil kazalnik nižji za 8 o. t., kar pripisujemo predvsem še vedno visoki rasti cen. Podobno kot kazalnik zaupanje, se tudi **gospodarska klima** ni pomembno spremenila. Na mesečni ravni je upadla za 0,2 o. t. Negativen vpliv na spremembo so imeli kazalniki zaupanja v trgovini na drobno (za 0,2 o. t.) ter v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu (vsak za 0,1 o. t.). Pozitivno pa sta na spremembo vplivala kazalnika med potrošniki (za 0,2 o. t.) in v storitvenih dejavnostih (za 0,1 o. t.).

Moker april ugodno vplival na visoko rast proizvodnje električne energije

Aprilska poraba električne energije v Sloveniji je bila medletno nižja za 7 %, kar je nižji padec od marčevske (-11 %). V gospodinjstvih je bila nižja za 3 % (marca za 7 %), pri poslovnih subjektih pa za 8 % (marca za 7 %). K ohranitvi padca pri poslovnih subjektih je imel vpliv tudi učinek koledarja (19 delovnih dni v aprilu 2022 in 18 v aprilu 2023). Hkrati je bilo porabljenega za 4 % manj **zemeljskega plina** kot pred letom dni (marec: -18 %). Nekoliko nižje temperature kot pred letom dni so prispevale k temu, da je poraba upadla manj kot je še v marcu. Poraba **lignita** je bila nižja za skoraj polovico, predvsem zaradi nižjih izkopenih količin v Premogovniku Velenje. To je vplivalo na 12 % nižjo proizvodnjo električne energije v

termoelektrarnah, vendar je odlična hidrologija (april 2023 je bil deževen) prispevala k 27-odstotni rasti proizvodnje v hidroelektrarnah. **Skupna proizvodnja električne energije** je bila medletno tako višja za 6 %. Vir: Statistični urad RS

Domači turisti se vse bolj usmerjajo na tuje destinacije

Aprilska dinamika rasti prihodov in prenočitev turistov je bila nekoliko šibkejša od tiste v predhodnih treh mesecih, kar je bilo povezano z večjo usmeritvijo domačih turistov na tuje destinacije, saj se je dinamika pri tujih turistih celo okrepila. V prvih štirih mesecih je bilo v Sloveniji 1,3 mio prihodov turistov in 3,3 mio njihovih prenočitev oz. za 15 % več kot leto prej. Domači turisti so ustvarili 1,3 mio prenočitev (13 % manj), tuji pa 2 mio (42 % več kot pred letom dni). Po rasti so izstopali turisti iz Italije (+96 %), sledila je rast hrvaških turistov (+45 %). Padec prenočitev domačih turistov je posledica večje usmeritve domačih turistov na tuje destinacije, kar je trend, ki je prisoten tudi v tujini. Med vrstami turističnih občin so glavnino rasti dosegle Ljubljana (+45 %), zdraviliške občine (+14 %) in druge mestne občine (+22 %), kar odraža vrnitev turizma tudi v destinacije, ki jih je pandemija močno prizadela v obdobju 2020-2022. Med nastanitvenimi obrati so največjo rast prenočitev beležili hoteli (+16 %). Vir: Statistični urad RS

Rast prihodkov v storitvenih dejavnostih v znamenju gostinstva

V prvem četrtletju so se prihodki v storitvenih dejavnostih v Sloveniji povečali za 14 %, kar je bilo predvsem povezano z visoko rastjo v gostinstvu (+32 %), IKT dejavnostih (+14 %), poslovanju z nepremičninami (+21 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+17 %) in drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (+23 %). Najnižja rast je bila v prometu in skladiščenju (+6,6 %), kar je bilo povezano s padcem v zračnem prometu (-20 %) in stagnaciji v skladiščenju. Zadnje je povezano z boljšo dobavljivostjo izdelkov in nižjim povpraševanjem potrošnikov po izdelkih. Vir: Statistični urad RS

Dogodki v tekočem tednu: majska inflacija

Dan objave	Objava, država, obdobje	Vir podatkov	Pomen
29. 5. 2023, ponedeljek	Prihodek od prodaje v trgovini na drobno, Slovenija, april 2023	Statistični urad RS	Dinamika prihodkov v trgovini na drobno, deflacinirano (realno)
30. 5. 2023, torek	Storitveni PMI, proizvodni PMI, Kitajska, maj 2023	National Bureau of Statistics	Razpoloženje v kitajskem zasebnem sektorju
30. 5. 2023, torek	Indeksi uvoznih cen, Slovenija, april 2023	Statistični urad RS	Gibanje uvoznih cen po namenu porabe, po proizvodih in po območjih (evrsko in zunaj evrsko območje)
30. 5. 2023, torek	Indeks obsega v storitvenih dejavnostih in trgovini, Slovenija, marec 2023	Statistični urad RS	Realna sprememba prihodkov v storitvah in trgovini
30. 5. 2023, torek	Gospodarska klima, EU-27, maj 2023	ECFIN	Gospodarsko razpoloženje med evropskimi državami
31. 5. 2023, sreda	Mesečna stopnja anketne brezposelnosti, Slovenija, april 2023	Statistični urad RS	Anketna stopnja brezposelnosti, sezonsko
31. 5. 2023, sreda	Indeksi cen življenjskih potrebščin, Slovenija, maj 2023	Statistični urad RS	Sprememba cen življenjskih potrebščin
1. 6. 2023, četrtek	Indikator verig vrednosti in dobavljivosti surovin, svet, maj 2023	S&P Global	Podatki o cenovnih pritiskih in zamudah pri dobavah ključnih surovin in polizdelkov
1. 6. 2023, četrtek	Svetovni proizvodni PMI, svet, maj 2023	S&P Global	Razpoloženje v industriji med večjimi državami na svetu
1. 6. 2023, četrtek	Inflacija, območje evra, maj 2023	Eurostat	Sprememba splošne ravni cen v državah območja evra po metodologiji HICP in osnovne inflacije
1. 6. 2023, četrtek	Anketna brezposelnost, EU-27, april 2023	Eurostat	Anketna stopnja brezposelnosti, sezonsko
1. 6. 2023, četrtek	Sprememba zaposlenosti, ZDA, maj 2023	ADP Employment Report	Zaposlenost v zasebnem sektorju v ZDA, po sektorjih in velikostih
1. 6. 2023, četrtek	Proizvodni PMI, ZDA, maj 2023	Institute for Supply Management	Razpoloženje v proizvodnji v ZDA
2. 6. 2023, petek	Izvoz in uvoz blaga, Slovenija, april 2023	Statistični urad RS	Sprememba uvoza in izvoza blaga po geografskih območjih

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi Analitike GZS

Kazalnik	Zadnja/predhodna vrednost	Ciljna vrednost (ocena Analitike GZS)	Stopnja negotovosti ocene (1=nizka, 5=zelo visoka)
Indeksi uvoznih cen, Slovenija, april 2023/marec 2023	-0,2 % (marec 2023/februar 2022)	-0,3 %	3
Mesečna stopnja anketne brezposelnosti, Slovenija, april 2023	3,2 % (marec 2023)	3,1 %	2
Sprememba cen življenjskih potrebščin, Slovenija, maj 2023/april 2023	+1,5 % (april 2023/marec 2023); 9,4 % na medletni ravni	+0,3 % (7,5 % na medletni ravni)	4

Ključne teme v zadnjem mesecu za slovenske poslovne uporabnike

Inflacija, [cene in dosegljivost surovin](#), zaježitveni ukrepi in državni odloki, fiskalna politika po 2023, [pomanjkanje zaposlenih](#), cene nepremičnin, [obrestne mere \(kratkoročne in dolgoročne\)](#), zelena transformacija in NOO, cene električne energije, nafte in zemeljskega plina, shema pomoči za energetske-intenzivna podjetja, geopolitične napetosti v vzhodni Evropi, gospodarske sankcije, embargo na uvoz energentov iz Rusije, [redukcije zemeljskega plina in električne energije](#), [zaposlovanje tujcev](#), [pandemija COVID-19](#), hibridna vojna in negotovost, recesija.

Legenda: po pomenu [rastoče](#), po pomenu [padajoče](#)